

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
www.efs.gov.pl

RAPORT Z EWALUACJI ZEWNĘTRZNEJ PROJEKTU

Badanie ewaluacyjne projektu „Krok w przedsiębiorczość”,
realizowanego w ramach konkursu nr 4/POKL/2009 na projekty innowacyjne
PO KL „Opracowanie i pilotażowe wdrożenie innowacyjnych programów
dotyczących m.in. kształcenia w zakresie nauk matematycznych,
przyrodniczych i technicznych oraz przedsiębiorczości”

ZAMAWIAJĄCY

Nowa Era sp. z o.o.

WARSZAWA, LISTOPAD 2012

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE

1.1. Krok w przedsiębiorczość

2. OPIS ZASTOSOWANEJ METODOLOGII

2.1. Przedmiot oraz cele badanie

2.2. Struktura badania

2.3. Kryteria ewaluacyjne

2.4. Cele i pytania badawcze

2.5. Zastosowane metody i techniki gromadzenia danych

2.5.1. Analiza desk research

2.5.2. Badanie ankietowe CAWI

2.5.3. Badanie ankietowe CATI

3. WYNIKI BADANIA

3.1. Analiza i ocena systemu zarządzania i obsługi projektu

3.1.1. Efektywność i skuteczność systemu zarządzania i wdrażania projektu w kontekście realizacji założeń projektu

3.1.2. Ryzyka zidentyfikowane podczas realizacji projektu

3.1.3. Wpływ podziału kompetencji w ramach zespołu realizującego projekt, na jakość jego realizacji

3.1.4. Rola i cel partnerstwa podczas realizacji projektu

3.1.5. Podsumowanie

3.2. Ocena trafności rodzajów działań w projekcie z punktu widzenia realizacji celów Priorytetu III POKL

3.2.1. Czy przewidziane w projekcie działania pozwolą zrealizować cele wpisujące się w Priorytet III POKL oraz cele konkursu 4/POKL/2009? Czy wyznaczają one właściwy kierunek służący zwiększeniu zainteresowania uczniów szkół ponadgimnazjalnych kontynuacją kształcenia na kierunkach o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy ?

3.2.2. Czy rodzaje działań w projekcie były adekwatne do zdiagnozowanych

problemów i ich przyczyn? Czy podjęte działania były wystarczające dla rozwiązania zdiagnozowanych problemów?

3.2.3. Podsumowanie

3.3. Analiza stanu wykonania zakładanych rezultatów i produktów

3.3.1. Czy określono właściwe wartości wskaźników rezultatu w odniesieniu do Działania 3.3.POKL?

3.3.2. Stopień realizacji założonych produktów i rezultatów

3.3.3. Wpływ rezultatów osiągniętych w projekcie na rozwiązanie problemów zdiagnozowanych przez Wnioskodawcę

3.3.4. Stosunek poniesionych nakładów do osiągniętych rezultatów

3.3.5. Osiągnięte rezultaty i produkty w stosunku na harmonogramu realizacji projektu

3.3.6. Podsumowanie

3.4. Skuteczność zaproponowanych działań upowszechniających i włączających do głównego nurtu polityki oświatowej

3.4.1. Skuteczności zaproponowanych działań upowszechniających

3.4.2. Ocena skuteczności zaproponowanych działań włączających do głównego nurtu polityki oświatowej

3.4.3. Podsumowanie

3.5. Rekomendacje dotyczące dalszej realizacji projektu

3.5.1. Użyteczność rezultatów i produktów osiągniętych w ramach projektu

3.5.2. Użyteczność wypracowanych rozwiązań w wyniku osiągniętych rezultatów i produktów?

4. WNIOSKI I PODSUMOWANIE BADANIA

1. WPROWADZENIE

Niniejszy raport ewaluacyjny dotyczy przeprowadzenia - zamówionego przez wydawnictwo Nowa Era sp. z o.o. - badania ewaluacyjnego o charakterze ex-post projektu innowacyjnego „Krok w przedsiębiorczość” okres realizacji 01.08.2010r. – 31.03.2013r. Przedmiotem niniejszego badania jest analiza sposobu przeprowadzenia projektu z perspektywy osiągnięcia wyznaczonych celów. Natomiast celem ogólnym projektu było zaprojektowanie i pilotażowe wdrożenie testujące w woj. małopolskim i podkarpackim innowacyjnego programu kształcenia podstaw przedsiębiorczości, rozwijania kompetencji matematycznych i umiejętności komputerowych w szkołach ponadgimnazjalnych.

Badanie dotyczyło okresu od dnia 1 sierpnia 2010 do dnia 30 listopada 2012 roku, a zastosowane w trakcie badania analizy miały na celu doprowadzenie do określenia słabych i mocnych stron projektu oraz wskazania możliwości, zagrożeń i barier, na jakie napotkano podczas jego realizacji.

Celem Priorytetu III – Wysoka jakość oświaty, jest podwyższenie jakości oraz efektywności kształcenia i szkolenia odpowiadających warunkom gospodarki opartej na wiedzy. Stąd w ramach Priorytetu realizowane są następujące Działania:

- Działanie 3.1 - Modernizacja systemu zarządzania i nadzoru w oświacie
- Działanie 3.2 - Rozwój systemu egzaminów zewnętrznych - projekty systemowe
- Działanie 3.3 - Poprawa jakości kształcenia
- Działanie 3.4 - Otwartość systemu edukacji w kontekście uczenia się przez całe życie
- Działanie 3.5 - Kompleksowe wspomaganie rozwoju szkół

Priorytet III koncentruje się między innymi na realizacji ogólnokrajowych programów rozwijania zainteresowań naukami ścisłymi, mających na celu zwiększenie liczby absolwentów kierunków ścisłych i technicznych, co z kolei może przyczynić się do wzrostu konkurencyjności polskiej gospodarki. Zwiększeniu konkurencyjności gospodarki i utrzymaniu wysokiego tempa wzrostu gospodarczego służyć będą też projekty dotyczące rozwoju kapitału ludzkiego w obszarze badań i innowacji.

Do realizacji celu Priorytetu III, Ministerstwo Edukacji Narodowej, w ramach Poddziałania 3.3.4 - Modernizacja treści i metod kształcenia, ogłosiło kilka konkursów w tym konkurs zamknięty nr

4/POKL/2009 na projekty innowacyjne PO KL pt. „Opracowanie i pilotażowe wdrożenie innowacyjnych programów dotyczących m.in. kształcenia w zakresie nauk matematycznych, przyrodniczych i technicznych oraz przedsiębiorczości” w ramach tematu: *Działania służące zwiększeniu zainteresowania uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych kontynuacją kształcenia na kierunkach o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy.*

Mając na względzie rolę Priorytetu III, cele Działania 3.3 i Poddziałania 3.3.4 oraz ogłoszony konkurs, wydawnictwo Nowa Era sp. z o.o. podjęło decyzję o realizacji projektu „Krok w przedsiębiorczość”, który jest przedmiotem niniejszego badania ewaluacyjnego.

Cele i rezultaty projektu zostaną szczegółowo omówione w dalszej części raportu.

1.1. Krok w przedsiębiorczość

Aby wprowadzić odbiorców w problem badania ewaluacyjnego projektu, w niniejszym rozdziale przedstawiono jego główne założenia i cele.

Podstawą realizacji projektu pt. „Krok w przedsiębiorczość” była diagnoza problemów w obszarze edukacji ekonomicznej w szkołach ponadgimnazjalnych. Projektodawca, na podstawie analiz własnych, jak i badań ogólnopolskich zdefiniował szereg problemów związanych z kształceniem podstaw przedsiębiorczości, matematyki oraz informatyki, przedmiotów mających kluczowe znaczenie w edukacji z zakresu ekonomii i finansów, tj:

- niedostosowanie programów nauczania przedmiotu podstaw przedsiębiorczości do realnych warunków gospodarczych w aspekcie mikro i makroekonomicznym,
- brak innowacyjnych programów, materiałów dydaktycznych oraz metod kształcenia podstaw przedsiębiorczości, matematyki i informatyki,
- brak rozwiązań w zakresie praktycznego procesu nauczania podstaw przedsiębiorczości, matematyki i informatyki,
- brak materiałów dydaktycznych i metod kształcenia posiadających elementy motywujące i zachęcające uczniów do pogłębiania wiedzy z obszaru edukacji ekonomicznej.

Wynikiem zdiagnozowanych problemów jest:

- brak dostatecznych kompetencji absolwentów szkół w zakresie funkcjonowania w świecie biznesu, przedsiębiorczości oraz braki w umiejętnościach matematycznych i informatycznych,
- marginalizacja nauczania w kształceniu ogólnym przedmiotu Podstaw przedsiębiorczości,
- niskie efekty kształcenia z przedmiotu matematyki i informatyki,

W związku z powyższą diagnozą, Projektodawca podjął się wdrożenia projektu, którego celem ogólnym było zaprojektowanie i pilotażowe wdrożenie testujące w woj. małopolskim i podkarpackim innowacyjnego programu kształcenia podstaw przedsiębiorczości, rozwijania kompetencji matematycznych i umiejętności komputerowych w szkołach ponadgimnazjalnych, którego osiągnięcie zdeterminowane było poprzez realizację niżej wymienionych celów szczegółowych, tj:

- wypracowanie innowacyjnego programu kształcenia opartego na koncepcji tworzenia przez uczniów wirtualnej firmy i konkurowanie na wirtualnym rynku;
- szczegółowe opracowanie, nazwanie, przetestowanie i rozpropagowanie nowej metody kształcenia w zakresie przedsiębiorczości, umiejętności matematycznych i komputerowych;
- analiza podstawy programowej kształcenia ogólnego na IV etapie edukacyjnym pod kątem możliwości realizacji nowego innowacyjnego programu kształcenia oraz przedstawienie propozycji (jeśli okaże się to konieczne) modyfikacji podstawy programowej głównie w zakresie podstaw przedsiębiorczości, matematyki i technologii informacyjno – komunikacyjnych;
- podniesienie kompetencji nauczycieli - opiekunów grup uczniów, reprezentujących szkoły zrekrutowane do uczestnictwa w projekcie, z zakresu realizacji projektu;
- kształtowanie postaw przedsiębiorczości u uczniów, poprzez przygotowanie biznesplanu, zakładanie i prowadzenie firmy w szkolnych zespołach kilkuosobowych;
- rozwijanie umiejętności z zakresu technologii informacyjno – komunikacyjnych poprzez przygotowanie planu działalności firmy z wykorzystaniem oprogramowania biurowego, graficznego i programistycznego;
- rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach niestandardowych poprzez funkcjonowanie na wirtualnym rynku, na którym będzie konieczność reakcji na nietypowe zmiany sytuacji rynkowych;
- rozwijanie kreatywności uczniów poprzez przygotowywanie przez nich nowatorskich pomysłów związanych z działalnością firmy.

Istotą projektu było stworzenie produktu w postaci innowacyjnego programu nauczania wykorzystującego wirtualną Otwartą Platformę Edukacyjną (OPE).

Otwarta Platforma Edukacyjna jest wirtualnym środowiskiem nauczania – uczenia się, pracy własnej i zespołowej, tworzenia i wykorzystania materiałów edukacyjnych oraz administrowania procesem kształcenia. Pozwala użytkownikom poruszać się w wirtualnej przestrzeni

komunikacyjnej. Dzięki niej szkoły oraz inne instytucje edukacyjne mogą efektywnie wspierać procesy kształcenia. Jej zastosowanie poprawia znacząco warsztat pracy nauczyciela. OPE umożliwia uczenie się i współpracę w ramach szkolnych grup zadaniowych (zadania, testy, baza pytań, dyskusje i inne). Wszystkie zespoły w szkole, tj. grupy i klasy uczące się poszczególnych przedmiotów mają do dyspozycji narzędzia edukacyjne i komunikacyjne, pozwalające wykorzystać stworzoną w projekcie strategię nauczania.

2. OPIS ZASTOSOWANEJ METODOLIGII

2.1. Przedmiot oraz cele badanie

Przedmiotem niniejszego badania ewaluacyjnego jest zrealizowany przez wydawnictwo Nowa Era sp. z o.o. projekt pt. „Krok w przedsiębiorczość”.

Natomiast głównym celem niniejszego badania była analiza sposobu przeprowadzenia przedmiotowego projektu z perspektywy osiągnięcia wyznaczonych dla niego celów.

W ramach sformułowanego powyżej celu głównego wyodrębniono następujące cele szczegółowe:

- Przeprowadzenie analizy i ocena systemu zarządzania i obsługi projektu oraz realizowanego partnerstwa
- Ocena trafności rodzajów działań w projekcie z punktu widzenia realizacji celów Priorytetu III PO KL oraz konkursu 4/POKL/2009 na projekty innowacyjne Priorytetu III PO KL
- Przeprowadzenie analizy i ocena stanu wykonania zakładanych celów, rezultatów i produktów, w tym przebieg testowania produktu finalnego
- Skuteczność zaproponowanych działań upowszechniających i włączających do głównego nurtu polityki oświatowej
- Opracowanie rekomendacji na podstawie analizy wyników ewaluacji

2.2. Struktura badania

Ze względu na charakter analizowanego projektu prace badawcze przebiegały z uwzględnieniem podziału na trzy grupy docelowe uczestników projektu:

- w wymiarze testowania: nauczyciele - opiekunowie i uczniowie
- w wymiarze docelowym: nauczyciele przedsiębiorczości, matematyki i informatyki szkół ponadgimnazjalnych
- w wymiarze upowszechniania i włączania w ramach projektu - placówki ponadgimnazjalne w Polsce

2.3. Kryteria ewaluacyjne

Biorąc pod uwagę cele niniejszego badania, wybrano następujące kryteria do zastosowania podczas analizy materiału badawczego:

- Trafność – rozumiana, jako stopień zgodności celów z potrzebami odbiorców projektu
- Skuteczność – rozumiana, jako zgodność skierowanego wsparcia do zakładanych rezultatów
- Efektywność – rozumiana, jako stosunek poniesionych nakładów do osiągniętych wyników
- Spójność – rozumiana, jako zgodność dokumentów strategicznych z zadaniami realizowanymi w ramach projektu
- Użyteczność – rozumiana, jako zgodność projektu realizowanego przez projektodawcę ze zdefiniowanymi potrzebami odbiorców projektu
- Trwałość – rozumiana, jako stopień trwałości efektów po zakończeniu realizacji projektu

2.4. Cele i pytania badawcze

Zaproponowane dla niniejszego badania ewaluacyjnego pytania badawcze przyporządkowane zostały w zamieszczonej poniżej tabeli do odpowiednich celów badania. Zamysłem badania jest dostarczenie wiarygodnych i wyczerpujących odpowiedzi na pytania badawcze, co z kolei powinno ukazać możliwości rozwiązania problemów natury ogólnej - zarówno tych opisanych, jako szczegółowe cele badania, jak i ostatecznie, głównego celu ewaluacji.

CEL BADANIA	PYTANIA BADAWCZE
1. Przeprowadzenie analizy i ocena systemu zarządzania i obsługi projektu oraz realizowanego partnerstwa.	1.1. Czy system zarządzania i wdrażania projektu umożliwił osiągnięcie celów projektu oraz skuteczne i efektywne wydatkowanie środków przeznaczonych na realizację projektu, w tym w szczególności: - czy stosowane zasady zarządzania i wdrażania projektu, były przejrzyste i efektywne?, - czy potencjał Lidera i Partnerów był wystarczający do realizacji projektu, w tym w szczególności w zakresie: - poziomu zatrudnienia w komórkach zaangażowanych we wdrażanie projektu, - kwalifikacji i doświadczenie pracowników, - fluktuacji kadr, - potencjału technicznego (wyposażenia w sprzęt, warunki lokalowe, ect.)?
	1.2. Jakie wystąpiły ryzyka podczas realizacji projektu w obszarach: - uzyskania oczekiwanych produktów i rezultatów, - procedur i zasad stosowanych podczas projektu, - procesu komunikacji i współpracy, - funkcjonowania obszaru zarządzania projektem?
	1.3. Jak podział kompetencji w ramach zespołu realizującego projekt wpłynął na jakość jego realizacji, a w szczególności, czy podział kompetencji i zadań pomiędzy członkami zespołu został określony w sposób właściwy, umożliwiając efektywną i skuteczną realizację poszczególnych zadań?
	1.4. Czy partnerstwo w ramach projektu było niezbędne i czy miało wpływ na wartość merytoryczną wdrożonego projektu?
2. Ocena trafności rodzajów działań w projekcie z punktu widzenia realizacji celów Priorytetu III PO KL oraz konkursu 4/POKL/2009 na projekty innowacyjne Priorytetu III PO KL.	2.1. Czy przewidziane w projekcie działania pozwolą zrealizować cele wpisujące się w Priorytet III POKL oraz cele konkursu 4/POKL/2009? Czy wyznaczają one właściwy kierunek służący zwiększeniu zainteresowania uczniów szkół ponadgimnazjalnych kontynuacją kształcenia na kierunkach o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy ?
	2.2. Czy rodzaje działań w projekcie były adekwatne do zdiagnozowanych problemów i ich przyczyn? Czy podjęte działania były wystarczające dla rozwiązania zdiagnozowanych problemów?

3. Przeprowadzenie analizy i ocena stanu wykonania zakładanych rezultatów i produktów, w tym przebieg testowania produktu finalnego.	3.1. Czy określono właściwe wartości wskaźników rezultatu w odniesieniu do Działania 3.3.PO KL?
	3.2. W jakim stopniu rezultaty zaplanowane we wniosku zostały osiągnięte? Jakie były przyczyny ewentualnego braku postępu w ich realizacji?
	3.3. Czy osiągnięte rezultaty rozwiązują problemy i zaspokajają potrzeby zdiagnozowane przez Wnioskodawcę?
	3.4 Czy osiągnięte rezultaty były adekwatne do poniesionych nakładów?
	3.5 Jakie produkty i rezultaty planowane w projekcie udało się osiągnąć? Czy wystąpiły w tym zakresie opóźnienia? Jeśli tak, to jakie były ich przyczyny?
4. Skuteczność zaproponowanych działań upowszechniających i włączających do głównego nurtu polityki oświatowej.	4.1 Ocena skuteczności zaproponowanych działań upowszechniających.
	4.2 Ocena skuteczności zaproponowanych działań włączających do głównego nurtu polityki oświatowej.
5.Opracowanie rekomendacji dotyczących dalszej realizacji projektu.	5.1. Ocena użyteczności rezultatów i produktów osiągniętych w ramach projektu
	5.2. Czy należało by wprowadzić jakieś zmiany w stosunku do wypracowanych rozwiązań w wyniku osiągniętych rezultatów i produktów?

2.5. Zastosowane metody i techniki gromadzenia i analizy danych

2.5.1. Analiza desk research

Analiza danych zastanych to analiza źródeł wtórnych, czyli informacji już istniejących, a nie wygenerowanych specjalnie dla celów danego badania. W niniejszym badaniu analiza desk research pełniła dwojaką rolę, jako:

- pierwszy, wstępny etap badania, pozwalający na szczegółowe zapoznanie się z tematyką dotyczącą badania oraz przygotowanie narzędzi badawczych,
- źródło informacji służące pomocą przy udzielaniu odpowiedzi na pytania badawcze.

W skład listy analizowanych dokumentów weszły:

- 1) Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999
- 2) Rozporządzenie (WE) nr 1081/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1784/1999
- 3) Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiające

szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności oraz rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie EFRR

- 4) Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia (NSRO) 2007-2013
- 5) Strategia Rozwoju Edukacji na lata 2007-2013
- 6) Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013
- 7) Szczegółowy Opis Priorytetu III PO KL 2007-2013
- 8) Wytyczne w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013
- 9) Wytyczne w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki
- 10) Wytyczne w zakresie sprawozdawczości w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013
- 11) Dokumentacja konkursowa konkursu zamkniętego nr 4/POKL/2009 na projekty innowacyjne PO KL
- 12) Rozporządzenie MENiS z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego z poszczególnych typach szkół (Dz. U. Nr 51, poz. 458, z późn. zm.),
- 13) Rozporządzenie MEN z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego z poszczególnych typach szkół (Dz. U. Nr 4, poz. 17),
- 14) Rozporządzenie MEN z dnia 08 czerwca 2009 r. w sprawie w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników (Dz. U. Nr 89, poz. 730)
- 15) Rozporządzenie MEN z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników (Dz. U. 2012, poz. 752)

Dokumenty dotyczące bezpośrednio badanego projektu:

- 1) Umowa o dofinansowanie projektu UDA.POKL.03.03.04-00-062/10-00 z dnia 09.11.2010r.
- 2) Strategia Wdrażania Projektu Innowacyjnego zatwierdzona w dniu 23.03.2011 r.
- 3) Wniosek o dofinansowanie projektu suma kontrolna: 2B48-88BE-FA8E-62A3

- 4) Modyfikacja wniosku o dofinansowanie projektu suma kontrolna: 1FD1-F35B-9154-C947
- 5) Modyfikacja wniosku o dofinansowanie projektu suma kontrolna: 49A8-4731-475F-3E9C
- 6) Wniosek o płatność za okres 01.08.2010– 31.12.2010 suma kontr.: 7F63-2515-BAC6A4C5
- 7) Wniosek o płatność za okres 01.01.2011– 31.03.2011 suma kontr.: 7F1B-0F76-1AAA-368D
- 8) Wniosek o płatność za okres 01.04.2011– 30.06.2011 suma kontr.: 4EFF-2690-F427-8184
- 9) Wniosek o płatność za okres 01.07.2011– 30.09.2011 suma kontr.: 7133-0935-09F5-C0DE
- 10) Wniosek o płatność za okres 01.10.2011– 31.12.2011 suma kontr.: 5723-38CC-70BF-CCDB
- 11) Wniosek o płatność za okres 01.01.2012– 29.02.2012 suma kontr.: 3F8B-B03D-C022-1A8C
- 12) Wniosek o płatność za okres 01.03.2012– 31.05.2012 suma kontr.: 2648-92A3-C0E1-F7BD
- 13) Wniosek o płatność za okres 01.06.2012– 31.08.2012 suma kontr.: E75F-623E-3EED-D7BD

2.5.2. Badanie ankietowe CAWI

Badanie ankietowe CAWI to metoda badań ilościowych, oparta na wykorzystaniu sieci internetowej, jako kanału komunikacji między badaczem, a respondentem. Stosowana jest w formie ankiety elektronicznej on-line udostępnionej na stronie internetowej.

Ze względu na założoną (niską) w projekcie populację 318 uczniów biorących udział w testowaniu produktu, w ramach niniejszej ewaluacji badaniem CAWI objęto grupę 100% uczniów, wykorzystując kwestionariusz ankiety pytania o charakterze zamkniętym.

2.5.3. Badanie ankietowe CATI

Badanie ankietowe CATI to metoda badań ilościowych, która opiera się na wykorzystaniu zdalnej pracy ankietów w postaci wywiadu telefonicznego wspomaganego komputerowo.

W ramach niniejszej ewaluacji produktu badaniem CATI objęto grupę wszystkich 30 nauczycieli – opiekunów biorących udział w projekcie wykorzystując kwestionariusz ankiety zawierające pytania o charakterze zamkniętym.

3. WYNIKI BADANIA

3.1. Analiza i ocena systemu zarządzania i obsługi projektu

3.1.1. Efektywność i skuteczność systemu zarządzania i wdrażania projektu w kontekście realizacji założeń projektu

Zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie projektu struktura zasobów ludzkich zaangażowanych przez Beneficjenta do realizacji projektu składa się z Kadry zarządzającej w liczbie 8 osób (część zatrudniona na umowy zlecenia, część otrzymujące dodatek specjalny) plus prawnik zajmujący się obsługą prawną projektu. Beneficjent nie zaplanował kosztów pośrednich w ramach realizacji projektu.

Osobą odpowiedzialną za całokształt realizacji projektu jest Kierownik projektu – odpowiedzialny za koordynację i kompleksowy nadzór nad realizacją projektu w szczególności: nadzór nad prawidłową realizacją projektu pod względem merytorycznym i finansowym, nadzór nad prowadzeniem dokumentacji projektu, organizacją szkoleń i spotkań. Koordynacja współpracy z partnerami, przestrzeganie harmonogramu realizacji projektu, nadzór nad wydatkami projektu i ich kwalifikowalnością, nadzór nad działaniami promocyjnymi i informacyjnymi projektu, ewaluacja projektu oraz kontakt z Instytucją Pośredniczącą II stopnia.

Kierownikiem projektu jest osoba posiadająca doświadczenie w realizacji projektów współfinansowanych z EFS.

Kierownikowi projekt podlegają bezpośrednio:

- Koordynator ds. merytorycznych odpowiedzialny za: planowanie i koordynację projektu pod względem merytorycznym, przygotowywanie i opracowywanie niezbędnych formularzy dotyczących działań merytorycznych, współpracę ze specjalistą ds. finansowych w zakresie prawidłowej realizacji umów, kontrolowanie dokumentów dotyczących projektu (w tym deklaracji uczestnictwa w projekcie, ankiet PEFS, itp.), gromadzenie i przygotowywanie danych do sporządzania wniosków o płatność pod względem merytorycznym, współpracę z Kierownikiem projektu w zakresie bieżącej realizacji projektu. Koordynator ds. merytorycznych jest osobą z tytułem naukowym dr., i współautorem jednego z najpopularniejszych pakietów do nauczania "podstaw przedsiębiorczości" w szkołach ponadgimnazjalnych, zatwierdzonego przez MEN. Ponadto posiada doświadczenie w realizacji projektów współfinansowanych z EFS.

- Koordynator ds. IT odpowiedzialny za prawidłowe funkcjonowanie wirtualnej platformy edukacyjnej i weryfikację pod kątem informatycznym materiałów multimedialnych wypracowanych na potrzeby Otwartej Platformy Edukacyjnej. Koordynator ds. IT to osoba z wyższym wykształceniem posiadająca doświadczenie w zakresie systemów informatycznych.
- Księgowa projektu odpowiedzialna za weryfikację oraz księgowanie dokumentów finansowych projektu, realizację płatności, przygotowywanie raportów finansowych, naliczanie wynagrodzeń oraz innych należności pieniężnych. Jest również odpowiedzialna za prowadzenie rachunkowości zgodnie z obowiązującymi przepisami i zadaniami, współpracę z bankami w zakresie obsługi i prowadzenia rachunków bankowych oraz sprawowanie kontroli wewnętrznej nad wykorzystaniem środków budżetowych. Księgową projektu jest osoba z wyższym wykształceniem, posiadająca uprawnienia do prowadzenia ksiąg rachunkowych, posiadająca wiedzę i praktykę z dziedziny finansów.
- Koordynator ds. organizacyjnych odpowiedzialny za planowanie i koordynację bieżącej realizacji zadań, zgodnie z wytycznymi Kierownika projektu. Przygotowuje niezbędną dokumentację w zakresie działań organizacyjnych, kontroluje zgodności działań merytorycznych i organizacyjnych z projektem oraz z harmonogramem. Odpowiedzialny jest również za koordynację przygotowywanych programów i planów zajęć niezbędnych do prawidłowego przeprowadzenia warsztatów. Posiada wykształcenie wyższe oraz doświadczenie w realizacji projektów finansowanych z EFS.
- Koordynator ds. promocji odpowiedzialny za realizację działań informacyjno-promocyjnych w tym przygotowanie i rozdysponowanie materiałów reklamowych. Koordynator ds. promocji to osoba z doświadczeniem w realizacji projektów z EFS.
- Specjalista ds. kontroli i monitoringu odpowiedzialny za opracowywanie niezbędnych formularzy w zakresie monitorowania projektu i ewaluacji wewnętrznej uczestników projektu. Odpowiedzialny jest za analizę danych monitoringowych, weryfikację wskaźników projektu oraz ankiet z ewaluacji wewnętrznej, a także za przygotowywanie dokumentacji związanej z wyborem wykonawcy ewaluacji zewnętrznej produktu i ewaluacji zewnętrznej projektu. Specjalista ds. kontroli i monitoringu to osoba z doświadczeniem w realizacji projektów z współfinansowanych z EFS.
- Specjalista ds. rozliczeń odpowiedzialny za sporządzanie części finansowej wniosków o płatność oraz rozliczenie finansowe działań. Odpowiedzialny jest również za nadzór nad prawidłową realizacją umów i budżetu, kontrolowanie zgodności działań merytorycznych z projektem i harmonogramem rzeczowo-finansowym projektu; współpracuje z Kierownikiem

projektu w zakresie bieżącej realizacji projektu, nadzoru nad terminowym, właściwym i zgodnym z przepisami wydatkowaniem środków finansowych projektu. Specjalista ds. rozliczeń to osoba z doświadczeniem przy rozliczaniu wniosków o płatność współfinansowanych z EFS.

Zespół zarządzający współpracuje z sobą na bieżąco poprzez kontakty robocze, wymieniając informacje o realizacji projektu. Za podejmowanie kluczowych decyzji w projekcie odpowiada Kierownik projektu wspierany przez Koordynatora ds. merytorycznych, Kierownika ds. IT oraz przedstawicieli partnerów projektu, tworzących Radę Projektową, która zbiera się cyklicznie celem nadzorowania sprawnej realizacji projektu, wymianie uwag, problemów, analizowania wykonywanych zadań projektowych.

Część merytoryczna projektu jest realizowana przez wykwalifikowanych pracowników, pod kierownictwem Koordynatora ds. merytorycznych – pracownika naukowego posiadającego wieloletnie doświadczenie dydaktyczne i praktyczne w zakresie przedsiębiorczości tj. obszarze realizacji projektu.

Beneficjent posiada potencjał instytucjonalny do realizacji projektu. Biuro projektu mieści się w siedzibie Wydawnictwa Nowa Era sp. z o.o. w Warszawie. Wyposażone jest w infrastrukturę biurową i informatyczną. Dodatkowo celem wzmocnienia potencjału technicznego, Beneficjent zakupił w ramach projektu sprzęt komputerowy i kserograficzny oraz wyposażenie biurowe. W ramach zespołu realizującego projekt nie zidentyfikowano żadnych problemów związanych z komunikacją pionową. Zasadnicze ustalenia zapadały na cyklicznych zebraniach zespołu. Kwestie operacyjne rozpatrywano, komunikując się za pomocą poczty elektronicznej lub telefonicznie. Zasady zarządzania i wdrażania projektu, są przejrzyste i efektywne. Potencjał Lidera i Partnerów pod kątem personelu zaangażowanego w realizację projektu oraz infrastruktury jest wystarczający do jego realizacji. Fluktuacji kadr nie stwierdzono. System zarządzania i obsługi projektu oceniano pozytywnie.

3.1.2. Ryzyka zidentyfikowane podczas realizacji projektu

Zagrożenia dla uzyskania oczekiwanych produktów i rezultatów

Na podstawie wniosku o dofinansowanie projektu oraz wniosków o płatność w trakcie wdrażania projektu zdefiniowano następujące czynniki stanowiących zagrożenie dla uzyskania zaplanowanych rezultatów i produktów w badanym okresie:

- opóźnienia w procesie rekrutacji uczestników końcowych projektu – nauczycieli opiekunów grup wykorzystujących produkt podczas zajęć z przedsiębiorczości w ramach projektu.

Z analizy informacji zawartych w części merytorycznej wniosków o płatność wynika, iż zdefiniowane wyżej zagrożenie nie miało istotnego wpływu na realizację oczekiwanych produktów i rezultatów, a wyżej wykazane opóźnienia zostały zniwelowane.

Zagrożenia związane z implementacją procedur i zasad stosowanych podczas projektu

Z perspektywy prac Zespołu zarządzającego zagrożenia związane z implementacją stosowanych podczas projektu procedur i zasad ogniskowały się wokół kwestii związanych zapytaniem ofertowym na dostawy usług i produktów na potrzeby realizacji projektu. Ponieważ poszczególne działania w projekcie zaplanowano sekwencyjnie, opóźnienia w realizacji zakupów usług stanowiły zagrożenie dla terminowej realizacji określonych działań jak również zadań z nimi związanych.

Pośrednim ryzykiem mającym wpływ na realizację projektu, w tym osiągnięcie zakładanych wskaźników, było opóźnione przekazanie transzy środków finansowych przez Instytucję Pośredniczącą / Instytucję Pośredniczącą II stopnia. Celem zminimalizowania ww. ryzyka, Beneficjent angażował własne środki finansowe, na pokrycie niezbędnych należności, które po otrzymaniu transz, refundował.

Zagrożenia procesów komunikacyjnych

Na podstawie zebranego materiału nie stwierdzono zagrożeń realizacji celów wynikających z problemów w procesach komunikacyjnych.

Zagrożenia związane z zarządzaniem projektem

Na podstawie zebranego materiału nie stwierdzono zagrożeń realizacji celów wynikających z problemów związanych z zarządzaniem projektem.

3.1.3. Wpływ podziału kompetencji w ramach zespołu realizującego projekt, na jakość jego realizacji

Komunikacja pomiędzy członkami Zespołu zarządzającego projektem odbywała się poprzez systematyczne i intensywne kontakty Kierownika projektu z poszczególnymi koordynatorami i specjalistami zatrudnionymi w projekcie. Współpraca Kierownika projektu i koordynatorów zapewniała komunikację niezbędną w bieżącym prowadzeniu spraw związanych z realizacją poszczególnych działań.

3.1.4. Rola i cel partnerstwa podczas realizacji projektu

Projekt pt. „Krok w przedsiębiorczość” jest realizowany przez wydawnictwo Nowa Era sp. z o.o. w partnerstwie z Uniwersytetem Pedagogicznym w Krakowie oraz Podkarpackim Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie. Z analizy realizacji projektu wynika, iż rola partnerów jest istotna. Rolą Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie jest współrealizacja merytoryczna etapu I i II projektu (tj. opracowanie i przetestowanie produktu finalnego). Uniwersytet Pedagogiczny posiada doskonałe zaplecze organizacyjne i kadrowe, które zostało wykorzystane podczas realizacji projektu na I etapie oraz szerokie i dobre kontakty ze szkołami w Polsce Płd-Wsch., które będzie wykorzystane na II etapie realizacji projektu.

Rolą Podkarpackiego Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie jest współrealizacja fazy testującej projektu na terenie województwa podkarpackiego oraz wsparcie organizacyjne Lidera.

Celem realizacji projektu w partnerstwie jest wsparcie merytoryczne i organizacyjne Lidera projektu, które ze względu na innowacyjny charakter projektu oraz obszar działania, jest niezbędne i uzasadnione. Ponadto jak widać, partnerzy zostali dobrani w oparciu o doświadczenie w różnych segmentach obszaru edukacji poczynając od doświadczania w kształceniu studentów, po doradztwo nauczycieli oraz badania naukowe.

3.1.5. Podsumowanie

Wypracowany u Beneficjenta system zarządzania i wdrażania projektu cechuje wysoka sprawność i skuteczność. Świadczy o tym postęp w realizacji projektu oraz działania naprawcze w przypadku wystąpienia problemów.

Nie stwierdzono istotnych zagrożeń podczas realizacji projektu, a te zidentyfikowane ogniskowały się wokół kwestii opóźnionego procesu rekrutacji uczestników końcowych. Z analizy wynika, iż opóźnienie było celowe i w pełni kontrolowane przez Beneficjenta, a wiązało się o organizacją roku szkolnego i dostosowaniem projektu do niego.

Procesy komunikacyjne wewnątrz Zespołu zarządzającego oceniane są pozytywnie. Nie zidentyfikowano również zjawiska nakładania się zakresów kompetencyjnych wśród Zespołu zarządzającego. Podział kompetencji w zespołach oceniono, jako naturalny i wspomagający realizację celów projektu. Celem realizacji projektu w partnerstwie jest wsparcie merytoryczne i organizacyjne Lidera projektu, a role przypisane Partnerom są zgodne ich charakterem instytucjonalnym.

3.2. Ocena trafności rodzajów działań w projekcie z punktu widzenia realizacji celów Priorytetu III POKL

Jak wspomniano we wprowadzeniu, celem Priorytetu III jest podwyższenie jakości oraz efektywności kształcenia i szkolenia odpowiadających warunkom gospodarki opartej na wiedzy, dlatego też koncentruje się on na podwyższaniu jakości funkcjonowania systemu oświaty, zakładając wprowadzenie rozwiązań systemowych w zakresie monitoringu i ewaluacji, rozwój badań edukacyjnych oraz ich powiązanie z polityką edukacyjną. Nowe rozwiązania obejmują również działania na rzecz zwiększenia efektywności systemu nadzoru pedagogicznego.

Stąd w ramach Priorytetu realizowane są następujące Działania i Poddziałania:

- Działanie 3.1 – Modernizacja systemu zarządzania i nadzoru w oświacie
 - o Poddziałanie 3.1.1 - Tworzenie warunków i narzędzi do monitorowania, ewaluacji i badań systemu oświaty – (projekty systemowe)
 - o Poddziałanie 3.1.2 - Modernizacja systemu nadzoru pedagogicznego – (projekty systemowe)
- Działanie 3.2 – Rozwój systemu egzaminów zewnętrznych
- Działanie 3.3 – Poprawa jakości kształcenia

- o Poddziałanie 3.3.1 - Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli – (projekty systemowe)
 - o Poddziałanie 3.3.2 - Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli – (projekty konkursowe)
 - o Poddziałanie 3.3.3 - Modernizacja treści i metod kształcenia - (projekty systemowe)
 - o Poddziałanie 3.3.4 - Modernizacja treści i metod kształcenia - (projekty konkursowe)
- Działanie 3.4 – Otwartość systemu edukacji w kontekście uczenia się przez całe życie
 - o Poddziałanie 3.4.1 - Opracowanie i wdrożenie Krajowego Systemu Kwalifikacji – (projekty systemowe)
 - o Poddziałanie 3.4.2 - Upowszechnienie uczenia się przez całe życie – (projekty systemowe)
 - o Poddziałanie 3.4.3 - Upowszechnienie uczenia się przez całe życie – (projekty konkursowe)
- Działanie 3.5 – Kompleksowe wspomaganie rozwoju szkół

Aby zapewnić wysoką jakość kształcenia niezbędny jest rozwój systemu zbierania i analizowania danych ilościowych i jakościowych w obszarze oświaty. Zadanie to realizowane jest m.in. poprzez wypracowanie zobiektywizowanego narzędzia oceny skutków działań w obszarze oświaty, które zostanie wykorzystane w kompleksowych działaniach badawczych i analitycznych wspomagających rozwój systemu kształcenia. Pozyskiwaniu obiektywnych danych statystycznych służyć będzie zmodernizowany i rozbudowywany System Informacji Oświatowej. Równocześnie odpowiednio wzmocniony system egzaminów zewnętrznych zapewni rzetelną informację dotyczącą wyników kształcenia, a więc efektywności instytucji systemu oświaty.

Wyniki badań i analiz wykorzystywane będą w kształtowaniu polityki edukacyjnej państwa, przyczyniając się do doskonalenia podstaw programowych. Posłużą także do usprawnienia systemu finansowania oświaty, co przyczyni się do zwiększenia efektywności zarządzania w instytucjach oświatowych, a wprowadzanie rozwiązań innowacyjnych (dotyczących m.in. nowoczesnych form kształcenia) poprzedzane będzie – w miarę potrzeby – finansowaniem działań o charakterze pilotażowym.

3.2.1. Czy przewidziane w projekcie działania pozwolą zrealizować cele wpisujące się w Priorytet III POKL oraz cele konkursu 4/POKL/2009?

Czy wyznaczają one właściwy kierunek służący zwiększeniu zainteresowania uczniów ponadgimnazjalnych kontynuacją kształcenia na kierunkach o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy?

Wsparcie w ramach wymienionych Działań i Poddziałań Priorytetu III POKL w pkt. 3.2 jest między innymi ukierunkowane na dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy. Służyły i nadal służą temu prace nad aktualizacją podstaw programowych oraz nad innowacyjnymi programami nauczania, a także materiałami dydaktycznymi, zwłaszcza obejmującymi kształtowanie tzw. kompetencji kluczowych z zakresu przedsiębiorczości, przedmiotów matematycznych, przyrodniczych i technicznych. Wagę tego podkreślał konkurs nr 4/2009/POKL (na projekty innowacyjne testujące) pt. „Opracowanie i pilotażowe wdrożenie innowacyjnych programów dotyczących m.in. kształcenia w zakresie nauk matematycznych, przyrodniczych i technicznych oraz przedsiębiorczości”, którego efektem realizacji określonym za pomocą wskaźników Priorytetu III POKL jest wdrożenie 100 innowacyjnych programów nauczania, w tym w zakresie przedsiębiorczości, przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i technicznych.

W Priorytecie III POKL, Poddziałanie 3.3.4 - Modernizacja treści i metod kształcenia, realizowana jest poprzez realizację następujących typów operacji:

- opracowanie i pilotażowe wdrożenie innowacyjnych programów i metod kształcenia dotyczących m.in. kształcenia w zakresie nauk matematycznych, przyrodniczych i technicznych oraz przedsiębiorczości (1),
- ponadregionalne programy rozwijania kompetencji kluczowych uczniów w szczególności w zakresie: technologii informacyjno-komunikacyjnych, języków obcych, przedsiębiorczości, nauk przyrodniczo – matematycznych (2)

Ogłoszony konkurs 4/POKL/2009 na projekty innowacyjne testujące realizowany był w ramach tematu pn. „Działania służące zwiększeniu zainteresowania uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych kontynuacją kształcenia na kierunkach o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy”

Analiza działań przewidzianych i zrealizowanych w projekcie pt. „Krok w przedsiębiorczość”, realizowanym przez wydawnictwo Nowa Era sp. z o. przy udziale Partnerów w postaci:

- pogłębionej analizy problemu wspartej badaniami jakościowymi i ilościowymi w obszarze nauczania przedsiębiorczości w szkołach ponadgimnazjalnych,
- opracowania innowacyjnego programu kształcenia w zakresie przedsiębiorczości z wykorzystaniem nowoczesnej wirtualnej platformy edukacyjnej zawierającej scenariusze lekcji uwzględniające zasady tworzenia i funkcjonowania przedsiębiorstw w gospodarce rynkowej, możliwości utworzenia i prowadzenia wirtualnego przedsiębiorstwa, szereg multimedialnych materiałów edukacyjnych dla uczniów uwzględniających pracę na zajęciach z wykorzystaniem wirtualnej platformy edukacyjnej,
- opracowania strategii wdrażania innowacyjnego programu kształcenia w zakresie przedsiębiorczości,
- testowania innowacyjnego programu kształcenia w zakresie przedsiębiorczości w 30 szkołach ponadgimnazjalnych
- analizy rzeczywistych efektów testowanego produktu w postaci innowacyjnego programu kształcenia w zakresie przedsiębiorczości

potwierdza, iż w pełni wpisują się one w typ projektów przewidzianych w ramach Poddziałania 3.3.4, a co za tym idzie pozwolą na realizację jednego z celów Priorytetu III - Podwyższenie jakości. Ponadto stwierdza się, iż działania zrealizowane w ramach projektu wyznaczają właściwy kierunek służący zwiększeniu zainteresowania uczniów szkół ponadgimnazjalnych kontynuacją kształcenia na kierunkach o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy.

Potwierdzają to także wyniki badania ewaluacyjnego produktu wypracowanego w ramach projektu, przeprowadzoną przez wykonawcę niniejszego badania.

3.2.2. Czy rodzaje działań w projekcie były adekwatne do zdiagnozowanych problemów i ich przyczyn? Czy podjęte działania były wystarczające dla rozwiązania zdiagnozowanych problemów?

Beneficjent, przygotowując koncepcję projektu przeprowadził diagnozę obszarów problemowych związanych z edukacją ekonomiczną na poziomie szkół ponadgimnazjalnych.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy wykazano, iż postawy przedsiębiorczości w kształceniu

ogólnym są traktowane marginalnie w szkołach ponadgimnazjalnych. Tę niekorzystną sytuację pogłębia fakt, że przedmiot ten, nie jest przedmiotem maturalnym, choć stanowi podstawowy filar europejskiej strategii edukacyjnej i jest zaliczana do tzw. kompetencji kluczowych i odgrywa ogromną rolę w kształceniu ogólnym. Ponadto, do nauczania przedsiębiorczości stosuje się podejście tradycyjne, co w przypadku tego przedmiotu, jest mało skuteczne i nieatrakcyjne.

Środki finansowe otrzymane przez Beneficjenta na realizację projektu pt. „Krok w przedsiębiorczość”, jak wynika z opisanych działań projektowych, przyczynią się do opracowania innowacyjnego programu kształcenia przedsiębiorczości w szkołach ponadgimnazjalnych, a co za tym idzie uatrakcyjnienia i bardziej efektywniejszego nauczania przedmiotu.

Ponadto, zgodność wypracowanego produktu w postaci innowacyjnego programu kształcenia przedsiębiorczości z podstawą programową dla przedmiotu *Podstawy przedsiębiorczości*, co potwierdziła ewaluacja produktu, oraz otwarty mechanizm funkcjonowania Otwartej Platformy Edukacyjnej (OPE) - kluczowy element innowacyjnego programu kształcenia przedsiębiorczości, umożliwiający modyfikację oraz dodawanie treści merytorycznych pozwalający na dostosowywanie OPE do każdego programu nauczania zgodnie z możliwością, którą daje rozporządzenie MEN z dnia 08.06.2009 r. (Dz. U. Nr 89, poz. 730), a także możliwość zaimplementowania go do autorskich programów szkolnych zatwierdzanych przez dyrektora zgodnie z rozporządzeniem MEN z dnia 21.06.2012 r. (Dz. U. 2012, poz. 752), pozwala stwierdzić, iż działania zrealizowane w ramach projektu przyczynią się do traktowania przedmiotu *Podstawy przedsiębiorczości* na poziomie równym z innymi przedmiotami rozwijającymi kompetencje kluczowe w kształceniu ogólnym.

Podjęte działania w ramach niniejszego projektu są wystarczające do rozwiązania zdiagnozowanych problemów, ale jedynie w obszarze możliwych działań Projektodawcy. Istotną rolę, w rozwiązaniu zdiagnozowanych problemów, pełnią tu dyrektorzy i nauczyciele szkół ponadgimnazjalnych, od których bezpośrednio zależy sposób wykorzystania wypracowanego rozwiązania w ramach podstawy programowej.

3.2.3. Podsumowanie

Jak wynika z przedstawionej analizy, działania przewidziane w projekcie pt. „Krok w przedsiębiorczość” realizowanym przez Beneficjenta wyznaczają właściwy kierunek działań pozwalających na skuteczne i efektywne rozwiązanie problemów i przyczyn w edukacji ekonomicznej na poziomie szkół ponadgimnazjalnych. Działania leżące po stronie Projektodawcy, są wystarczające

dla rozwiązania zdiagnozowanych problemów w projekcie. Wypracowany innowacyjny programu kształcenia przedsiębiorczości ma możliwość pełnego zaimplementowania (co potwierdza ewaluacja produktu) do każdego programu nauczania oraz do autorskich programów szkolnych. Nie mniej jednak realizacja projektu nie przyczyni się w pełni do rozwiązania zdiagnozowanych problemów związanych z nauczaniem przedsiębiorczości, bez czynnego zaangażowanie dyrektorów i nauczycieli szkół.

3.3. Analiza stanu wykonania zakładanych rezultatów i produktów

3.3.1. Czy określono właściwe wartości wskaźników rezultatu w odniesieniu do Działania 3.3 PO KL?

Dla Działania 3.3 POKL Instytucja Zarządzająca określiła następujące wskaźniki podlegające monitorowaniu na poziomie wdrażania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki:

- liczba jednostek prowadzących kształcenie nauczycieli (tj. szkół wyższych oraz kolegiów nauczycielskich), które zastosowały nowe formy i zasady kształcenia nauczycieli
- liczba jednostek prowadzących doskonalenie nauczycieli, które otrzymały wsparcie w ramach Działania w celu uzyskania akredytacji
- liczba podstaw programowych na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej objętych przeglądem w celu lepszego ich zorientowania na potrzeby rynku pracy
- liczba opracowanych i upowszechnionych innowacyjnych programów nauczania w zakresie przedsiębiorczości, przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i technicznych

Realizacja projektu pt. „Krok w przedsiębiorczość” przez wydawnictwo Nowa Era sp. z o. o. przyczyni się do realizacji wskaźników określonych w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki dzięki osiągnięciu następujących wartości:

- liczba opracowanych i upowszechnionych innowacyjnych programów nauczania w zakresie przedsiębiorczości, przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i technicznych – wartość docelowa 1

Oznacza to, że właściwie określono wartości wskaźników rezultatu w odniesieniu do Priorytetu III, Poddziałania 3.3.4 PO KL.

Ponadto, w ramach projektu zostały zdefiniowane następujące wartości wskaźników rezultatu:

- o nabycie przez 90% uczniów, uczestniczących w projekcie praktycznych umiejętności pracy metodą projektów w oparciu o nowoczesne narzędzie jakim jest wirtualna platforma edukacyjna - wartość zakładana 270 (odpowiednik 90% zakładanej ilości uczniów w projekcie);
- o nabycie przez 90% nauczycieli uczestniczących w projekcie praktycznych umiejętności pracy metodą projektową w oparciu o nowoczesne narzędzie jakim jest wirtualna platforma edukacyjna - wartość zakładana 27 (odpowiednik 90% zakładanej ilości nauczycieli w projekcie);
- o zwiększenie aktywności zawodowej u 80% nauczycieli biorących udział w projekcie - wartość zakładana 24 (odpowiednik 80% zakładanej ilości nauczycieli w projekcie);
- o podniesienie kwalifikacji 30% nauczycieli poprzez szkolenia w zakresie obsługi wirtualnej platformy edukacyjnej - wartość zakładana 9 (odpowiednik 30% zakładanej ilości nauczycieli w projekcie);
- o podniesienie wiedzy 90% nauczycieli szkół w zakresie realizacji projektu bazującym na wypracowanej metodzie - wartość zakładana 27 (odpowiednik 90% zakładanej ilości nauczycieli w projekcie);
- o nabycie przez 90% nauczycieli nowych umiejętności i kompetencji w prowadzeniu zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych przez nauczycieli - wartość zakładana 27 (odpowiednik 90% zakładanej ilości nauczycieli w projekcie);
- o poprawa samooceny i wzrost kompetencji w nauczaniu przedsiębiorczości, rozwijaniu zdolności analitycznych i organizacyjnych oraz w zakresie IT u 80% uczniów - wartość zakładana 240 (odpowiednik 80% uczniów biorących udział w projekcie);
- o zwiększenie świadomości u 90% uczniów na temat znaczenia dalszego kształcenia na kierunkach o kluczowym znaczeniu dla gospodarki - wartość zakładana 270 (odpowiednik 90% uczniów biorących udział w projekcie);
- o 80% uczniów biorących udział w projekcie rozwinie umiejętności z zakresu technik informacyjnych - wartość zakładana 240 (odpowiednik 80% uczniów biorących udział w projekcie);
- o 75% uczniów biorących udział w projekcie rozwinie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach niestandardowych - wartość zakładana 225 (odpowiednik 75% uczniów biorących udział w projekcie);
- o 85% uczniów biorących udział w projekcie rozwinie zdolność kreatywnego uczenia się

poprzez przygotowania nowatorskich pomysłów związanych z działalnością firmy - wartość zakładana 255 (odpowiednik 85% uczniów biorących udział w projekcie);

oraz następujące wskaźniki produktu

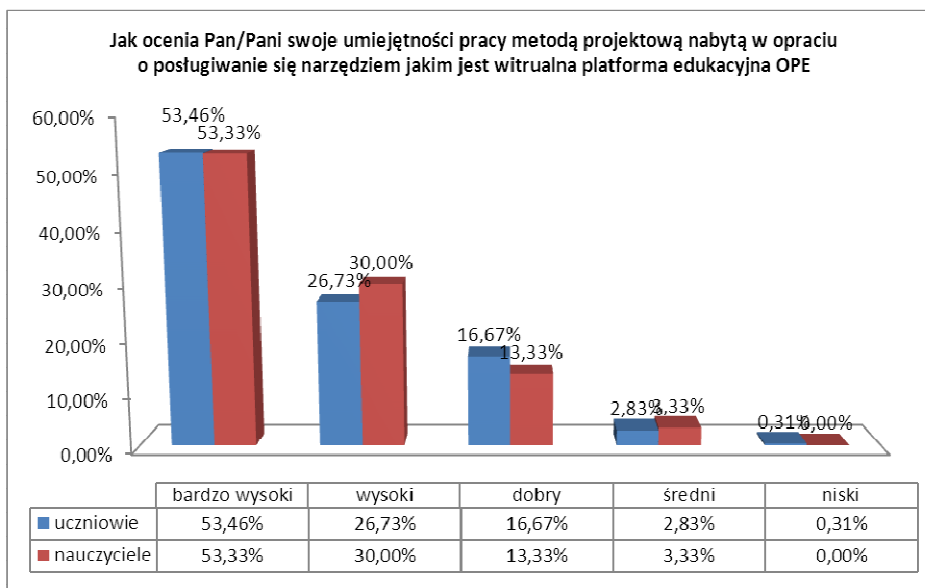
- o innowacyjny model kształcenia podstaw przedsiębiorczości i umiejętności matematyczno-informatycznych w oparciu o wirtualną platformę edukacyjną – wartość zakładana 1;
- o udostępnienie dla 4500 szkół materiałów merytorycznych wypracowanych w projekcie;
- o udostępnienie 1 raportu z realizacji projektu, który zawierać będzie niezbędne wskazówki jak rozpocząć i realizować projekt w oparciu o dostępne materiały edukacyjne i wirtualną platformę;
- o 1 raport końcowy z realizacji projektu, który rozesłany zostanie do kluczowych instytucji i osób odpowiedzialnych za system edukacji w Polsce;
- o 50 opracowanych scenariuszy lekcji;
- o 1 opracowany poradnik metodyczny;
- o 1 opracowany komplet materiałów edukacyjnych.

3.3.2. Stopień realizacji założonych produktów i rezultatów

We wniosku o dofinansowanie projektu w pkt. 3.4 Beneficjent określił wymienione w pkt. 3.3.1. niniejszej ewaluacji wskaźniki produktów i rezultatów. Stopień ich osiągnięcia przedstawia poniższa analiza.

Celem zbadania nabytych umiejętności uczestników projektu w zakresie pracy metodą projektu, którą nabyli w oparciu o pracę wykorzystując nowoczesną wirtualną platformę edukacyjną, zadano zarówno uczniom, jak i nauczycielom pytania związane z oceną przyrostu wiedzy, porównując dotychczas stosowane metody z metodą projektową zastosowaną podczas realizacji projektu. W wyniku uzyskanych odpowiedzi, można stwierdzić, że nauczyciele jak i sami uczniowie, dostrzegają przyrost wiedzy w zakresie posługiwania się podczas pracy (procesu nauczania) metodą projektową, co obrazuje poniższy wykres.

Wykres 1. Ocena poziomu umiejętności pracy metodą projektową

Z analizy otrzymanych danych wynika, iż łącznie 96,86% (bardzo wysoko 53,46%, wysoko 26,73%, dobrze 16,67%) uczniów i 96,67% (bardzo wysoko 53,33%, wysoko 30,00%, dobrze 13,33%) nauczycieli ocenia, iż nabyło umiejętności pracy metodą projektową na poziomie minimum dobrym.

Oznacza to, iż wskaźniki rezultatu:

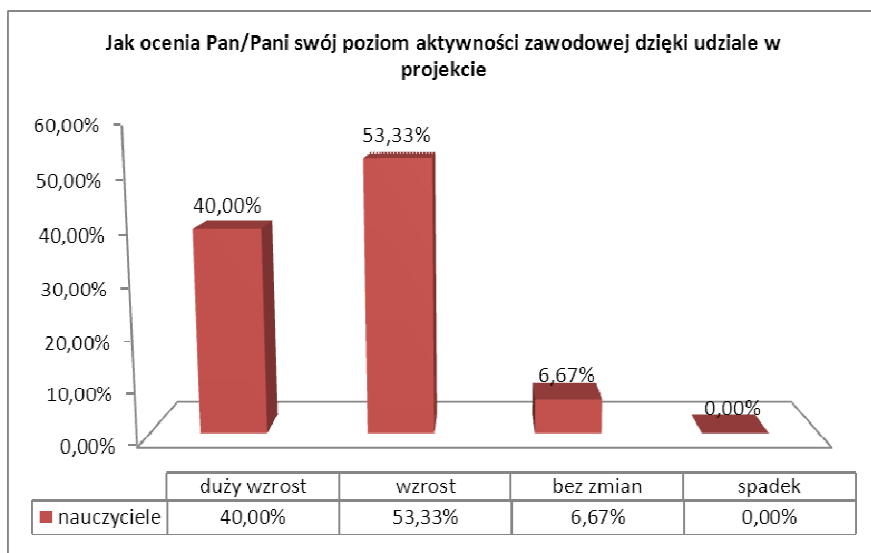
- nabycie przez 90% uczniów uczestniczących w projekcie praktycznych umiejętności pracy metodą projektów w oparciu o nowoczesne narzędzie jakim jest wirtualna platforma edukacyjna - wartość zakładana 270 (odpowiednik 90% zakładanej ilości uczniów w projekcie)
- nabycie przez 90% nauczycieli uczestniczących w projekcie praktycznych umiejętności pracy metodą projektowa w oparciu o nowoczesne narzędzie jakim jest wirtualna platforma edukacyjna - wartość zakładana 27 (odpowiednik 90% zakładanej ilości nauczycieli w projekcie)

zostały osiągnięte na poziomie 96,86% wśród uczniów oraz na poziomie 96,67% wśród nauczycieli.

Biorąc pod uwagę charakter realizowanego projektu, który dotyczył rozwijania kompetencji w zakresie przedsiębiorczości, we wniosku o dofinansowanie projektu, założono wskaźnik rezultatu dotyczący aktywności zawodowej uczestników projektu – nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych. Celem jego weryfikacji, zapytano nauczycieli o to, czy dzięki zdobytej wiedzy w zakresie

funkcjonowania przedsiębiorstw, sposobu ich zakładania i prowadzenia, odczuwają wzrost aktywności zawodowej i możliwość wykorzystania zdobytej wiedzy w przyszłości.

Wykres 2. Ocena poziomu aktywności zawodowej uczestników projektu

Uzyskane odpowiedzi pozwalają stwierdzić, iż 93,33% nauczycieli stwierdziło wzrost aktywności zawodowej.

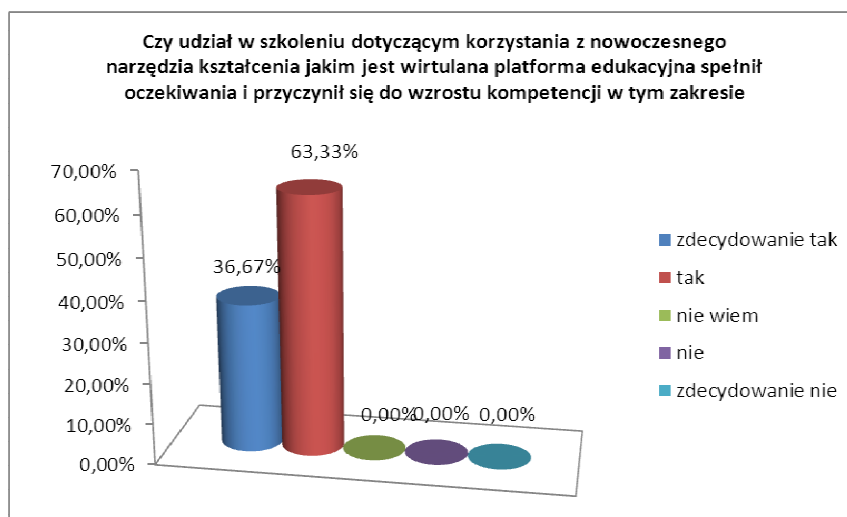
Oznacza to, iż wskaźnik rezultatu:

- zwiększenie aktywności zawodowej u 80% nauczycieli biorących udział w projekcie - wartość zakładana 24 (odpowiednik 80% zakładanej ilości nauczycieli w projekcie)

został osiągnięty, na poziomie 81,76%, co przekłada się na 28 nauczycieli biorących udział w projekcie.

Nauczyciele biorący udział w projekcie, przed przystąpieniem do realizacji zajęć z przedsiębiorczości, odbyli szkolenie dotyczące korzystania z nowoczesnego narzędzia kształcenia jakim jest wirtualna platforma edukacyjna OPE. Celem szkolenia było ukazanie praktycznego i efektywnego wykorzystywania platformy w procesie nauczania przedsiębiorczości uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Wykres 3. Ocena stopnia wzrostu wiedzy nauczycieli w zakresie korzystania z wirtualnej platformy edukacyjnej OPE w ramach projektu

Przeprowadzone badanie potwierdza, że wszyscy nauczyciele biorący udział w szkoleniu w zakresie wykorzystywania wirtualnej platformy edukacyjnej OPE w procesie nauczania przedsiębiorczości w ramach projektu potwierdzili, iż udział w szkoleniu spełnił ich oczekiwania i przyczynił się do wzrostu kompetencji w zakresie obsługi OPE.

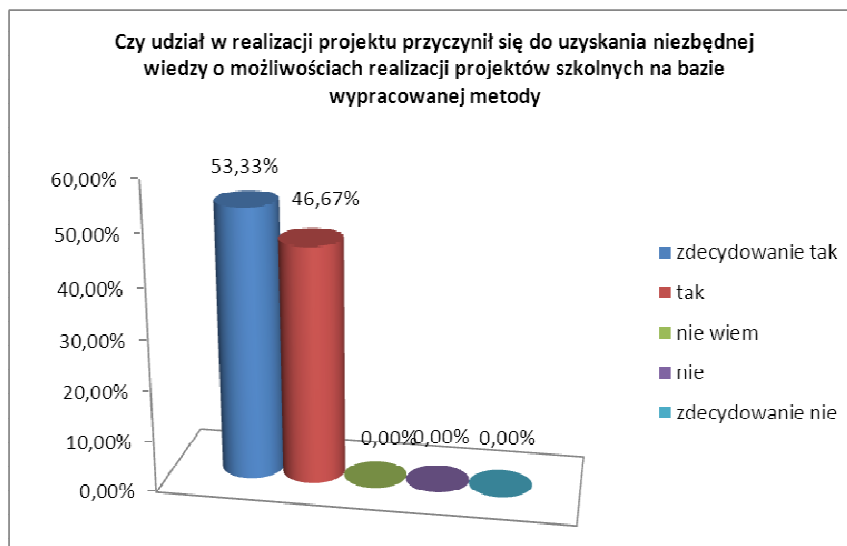
Oznacza to, iż wskaźnik rezultatu:

- podniesienie kwalifikacji 30% nauczycieli poprzez szkolenia w zakresie obsługi wirtualnej platformy edukacyjnej - wartość zakładana 9 (odpowiednik 30% zakładanej ilości nauczycieli w projekcie)

został osiągnięty na poziomie 100,00%, co przekłada się na 30 nauczycieli.

Wzrost wiedzy u nauczycieli w wyniku udziału w projekcie potwierdza także badanie weryfikujące nabycie nowych umiejętności w zakresie prowadzenia zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych z wykorzystaniem metod projektowych.

Wykres 4. Ocena stopnia podniesienia wiedzy nauczycieli o możliwościach realizacji projektów bazujących na wypracowanej metodzie

Analiza wyników potwierdza, że wszyscy nauczyciele biorący udział w projekcie uzyskali niezbędną wiedzę, pozwalającą na realizację zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych w oparciu o metodę projektową z wykorzystaniem wirtualnej platformy edukacyjnej OPE. Fakt ten potwierdza również, analiza wyników prac szkolnych zespołów projektowych, które były moderowane przez nauczycieli – opiekunów w oparciu o wypracowaną metodę.

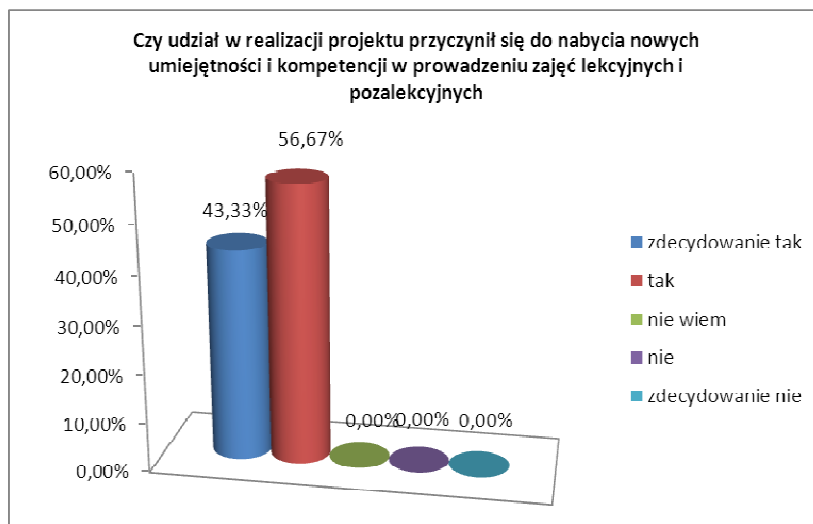
Oznacza to, iż wskaźnik rezultatu:

- podniesie wiedzy 90% nauczycieli szkół w zakresie realizacji projektu bazującym na wypracowanej metodzie - wartość zakładana 27 (odpowiednik 90% zakładanej ilości nauczycieli w projekcie)

został osiągnięty na poziomie 100,00%, co przekłada się na 30 nauczycieli.

Jednocześnie nabycie przez nauczycieli nowych umiejętności w zakresie prowadzenia zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych potwierdzają poniższe wyniki badania.

Wykres 5. Ocena stopnia nabycia nowych umiejętności i kompetencji w zakresie prowadzenia zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych przez nauczycieli

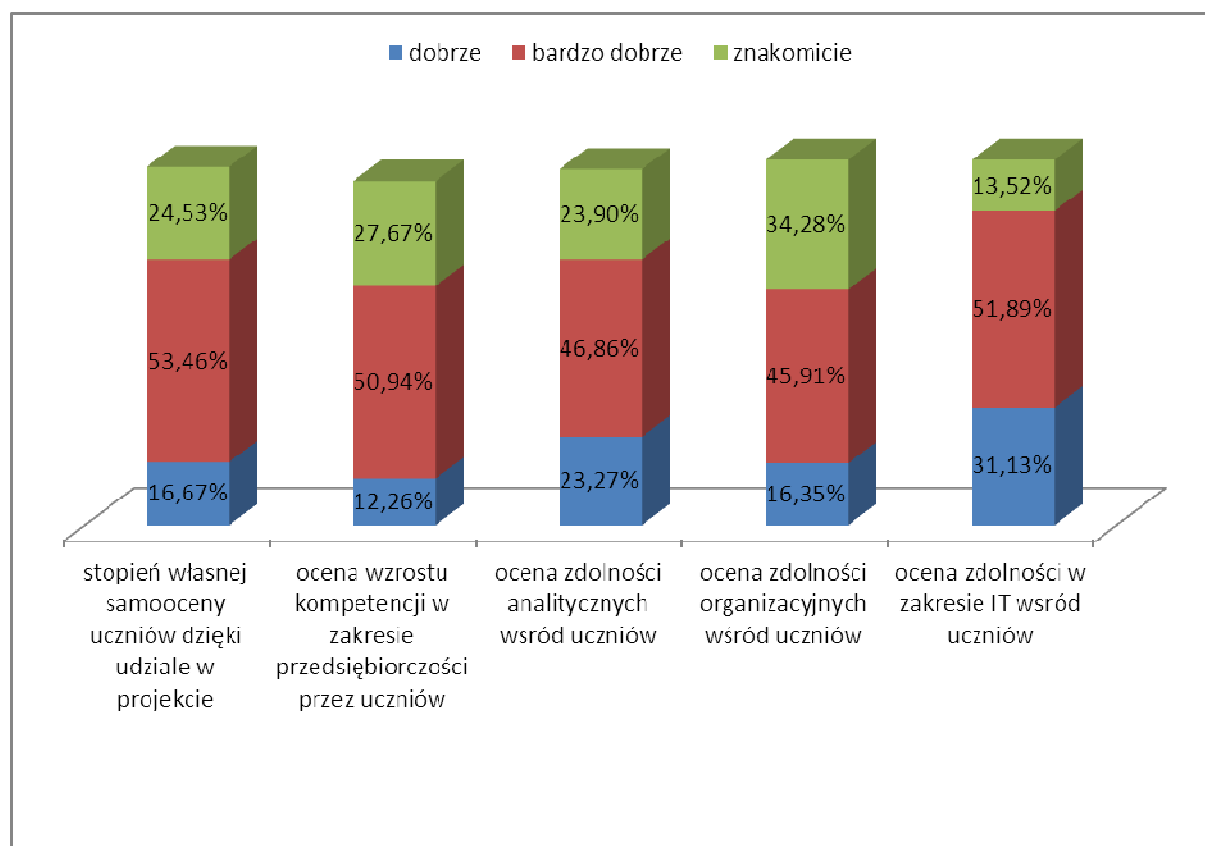
Wyniki badania oznaczają, iż wskaźnik rezultatu, jakim jest:

- nabycie przez 90% nauczycieli nowych umiejętności i kompetencji w prowadzeniu zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych przez nauczycieli - wartość zakładana 27 (odpowiednik 90% zakładanej ilości nauczycieli w projekcie)

został osiągnięty na poziomie 100,00%, co przekłada się na 30 nauczycieli.

W wyniku realizacji projektu założono także wzrost kompetencji miękkich wśród uczniów biorących udział w projekcie. Określono, iż uczniowie poprzez pracę w zespołach projektowych symulujących przedsiębiorstwo, zmagającymi się z realnymi potrzebami i problemami funkcjonowania przedsiębiorstwa na realnym runku rozwiną zdolności analityczne, organizacyjne oraz w zakresie IT. Poprawi się ich samoocena oraz wzrost „ducha” przedsiębiorczości.

Wykres 6. Ocena stopnia samooceny i wzrostu kompetencji u uczniów w nauce przedsiębiorczości, rozwijaniu zdolności analitycznych, organizacyjnych oraz w zakresie IT

Analiza własna dokonania w oparciu o zebrane podczas ewaluacji produktu dane.

W wyniku zebranych i przeanalizowanych danych, stwierdza się iż 94,66% uczniów biorących udział w projekcie potwierdziło wzrost własnej samooceny, 90,87% odnotowało wzrost kompetencji w zakresie przedsiębiorczości, 94,03% potwierdziło wzrost kompetencji analitycznych, 96,54% oceniło wzrost zdolności organizacyjnych, a 96,54% wzrost zdolności w zakresie IT.

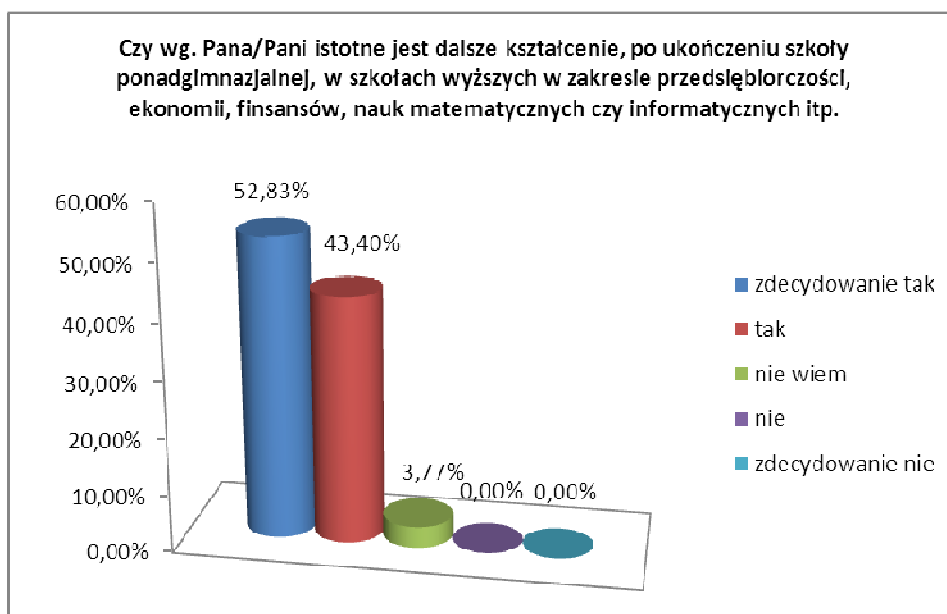
Oznacza to, iż wskaźnik rezultatu:

- poprawa samooceny i wzrost kompetencji w nauczaniu przedsiębiorczości, rozwijaniu zdolności analitycznych i organizacyjnych oraz w zakresie IT u 80% uczniów - wartość zakładana 240 (odpowiednik 80% uczniów biorących udział w projekcie)

został osiągnięty na uśrednionym poziomie 94,53%, co przekłada się na 300 uczniów z 318 objętych badaniem.

Zaplanowanym rezultatem projektu było również zwiększenie wśród uczniów świadomości na temat znaczenia dalszego kształcenia na kierunkach o kluczowym znaczeniu dla gospodarki. W wyniku przeprowadzonego badania otrzymano poniższe wyniki.

Wykres 7. Ocena stopnia świadomości uczniów na temat znaczenia dalszego kształcenia na kierunkach o kluczowym znaczeniu dla gospodarki

Wśród 318 respondentów, uczniów szkół ponadgimnazjalnych uczestniczących w projekcie 96,23% (306 osób) potwierdziło wartość znaczenia dalszego kształcenia na kierunkach o kluczowym znaczeniu dla gospodarki, co w rezultacie powinno przyczynić się do dalszego wyboru ścieżki edukacyjnej w tym właśnie kierunku, przez uczniów biorących udział w projekcie.

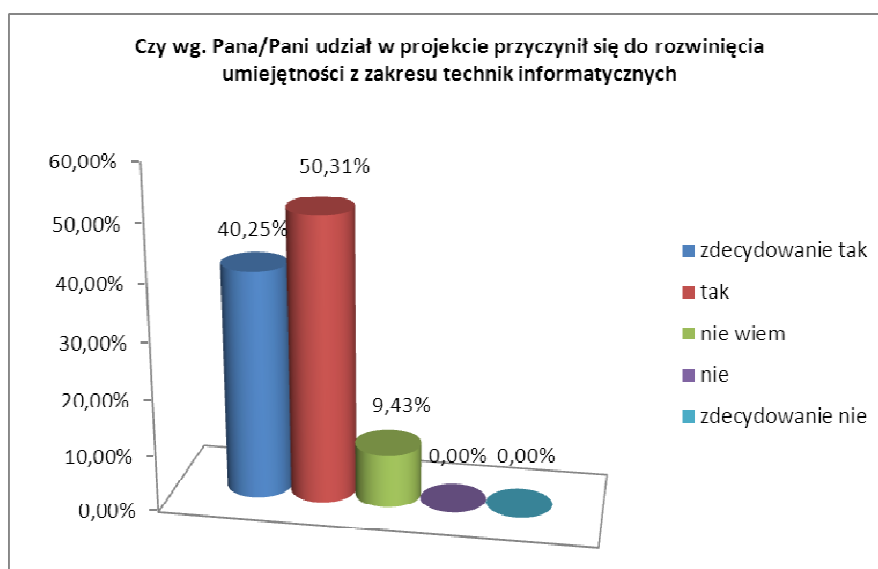
Oznacza to, iż wskaźnik rezultatu:

- zwiększenie świadomości u 90% uczniów na temat znaczenia dalszego kształcenia na kierunkach o kluczowym znaczeniu dla gospodarki - wartość zakładana 270 (odpowiednik 90% uczniów biorących udział w projekcie)

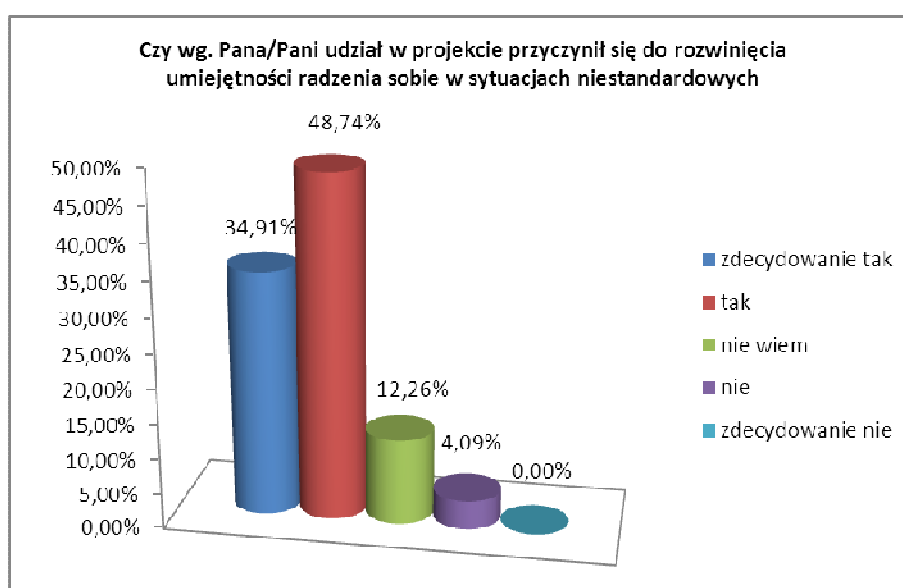
został osiągnięty na uśrednionym poziomie 96,23%, co przekłada się na 306 uczniów z 318 objętych badaniem.

Beneficjent we wniosku o dofinansowanie określił również, wskaźniki rezultatu w odniesieniu do umiejętności z zakresu technik informatycznych, umiejętności radzenia sobie w sytuacjach niestandardowych oraz zdolność kreatywnego uczenia się, które to kompetencje uczniowie rozwijają w wyniku udziału w realizowanym projekcie. Stopień osiągnięcia wyżej wymienionych rezultatów przedstawiają poniższe wykresy.

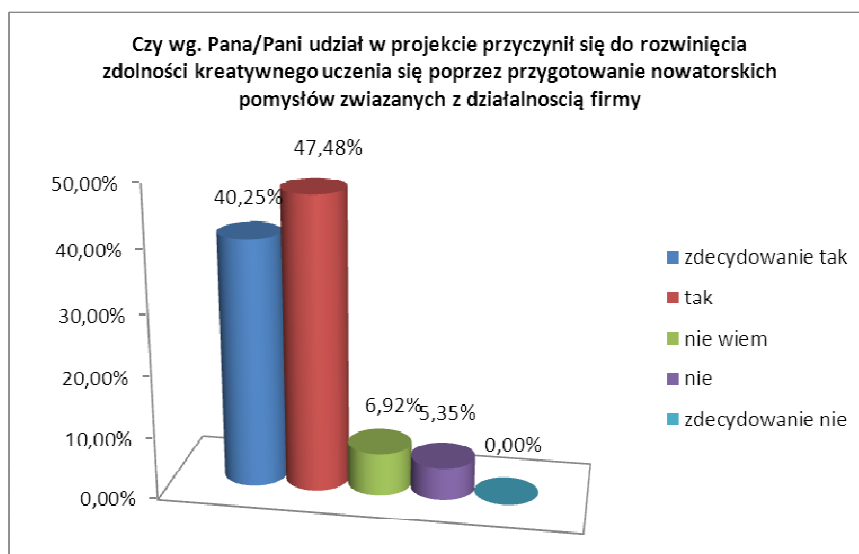
Wykres 8. Ocena wśród uczniów stopnia rozwinięcia umiejętności z zakresu technik informatycznych

Wykres 9. Ocena wśród uczniów stopnia rozwinięcia umiejętności radzenia sobie w sytuacjach niestandardowych

Wykres 10. Ocena wśród uczniów stopnia rozwinięcia zdolności kreatywnego uczenia się poprzez przygotowanie nowatorskich pomysłów związanych z działalnością firmy

Z analizy powyższych wykresów wynika, że 90,57% uczniów zadeklarowało, iż w wyniku uczestnictwa w projekcie rozwinęło swoje umiejętności w zakresie technik informacyjnych, 83,65% rozwinęło swoje umiejętności radzenia sobie w sytuacjach niestandardowych, a 87,74% rozwinęło zdolność kreatywnego uczenia się poprzez przygotowywanie nowatorskich pomysłów związanych z działalnością firmy. Tym samym zaplanowane wskaźniki rezultatu w odniesieniu uzyskanych efektów zdiagnozowanych za pomocą badania respondentów, można uznać za osiągnięte.

Niezależnie od zaplanowanych wskaźników rezultatów, Beneficjent zaplanował i osiągnął następujące wskaźniki produktu:

oWskaźniki produktu:

- o 1 innowacyjny model kształcenia podstaw przedsiębiorczości i umiejętności matematyczno-informatycznych w oparciu o wirtualną platformę edukacyjną – osiągnięty wskaźnik 1, **stopień realizacji 100,00%**;
- o udostępnione materiały merytoryczne wypracowane w ramach projektu tj. scenariuszy zajęć lekcyjnych, poradnik metodyczny w zakresie kształtowania postaw przedsiębiorczości w oparciu o nowoczesne techniki IT, materiały edukacyjne dla ucz. wspomagających pracę z platformą edukacyjną, podręcznik obsługi platformy edukacyjnej dla łącznie 4500 szkół – osiągnięty wskaźnik 0, **stopień realizacji 0,00%** (wskaźnik zostanie osiągnięty na etapie

upowszechnia produktu);

- o 1 raport z realizacji projektu, zawierający niezbędne wskazówki jak rozpocząć i realizować projekt w oparciu o dostępne materiały edukacyjne i wirtualną platformę - osiągnięty wskaźnik 1, **stopień realizacji 100,00%**;
- o 1 raport końcowy z realizacji projektu, który rozesłany zostanie do kluczowych instytucji i osób odpowiedzialnych za system edukacji w Polsce - osiągnięty wskaźnik 0, **stopień realizacji 0,00%**;
- o 50 opracowanych scenariuszy lekcji – osiągnięty wskaźnik 50, **stopień realizacji 100,00%**;
- o 1 opracowany poradnik metodyczny – osiągnięty wskaźnik 1, **stopień realizacji 100,00%**;
- o 1 opracowany komplet materiałów edukacyjnych – osiągnięty wskaźnik 1, **stopień realizacji 100,00%**;

Stopień osiągnięcia wskaźników rezultatu i produktu jest zgodny zaplanowaną ścieżką rozwoju projektu i odzwierciedla końcową fazę jego realizacji. Część wskaźników na poziomie 0,00% jest na etapie finalizacji i powinny zostać osiągnięte w kolejnych okresach rozliczeniowych projektu.

3.3.3. Wpływ rezultatów osiągniętych w projekcie na rozwiązanie problemów zdiagnozowanych przez Wnioskodawcę

Wpływ osiągniętych rezultatów w projekcie jest istotny z punktu widzenia zdiagnozowanych przez Beneficjenta problemów. Wypracowany główny produkt w postaci Innowacyjnej Strategii Kształcenia przedsiębiorczości opartej na Otwartej Platformie Edukacyjnej pozwoli na uatrakcyjnienie i zwiększenie efektywności procesu nauczania przedsiębiorczości dzięki zastosowanej innowacyjności, a jego forma, możliwości implementacyjne oraz zgodność wypracowanego programu kształcenia z podstawą programową, ułatwią wdrożenie do programu nauczania w szkole, a także do autorskich programów szkolnych.

Należy zwrócić uwagę, iż także pozostałe rezultaty projektu w postaci wzrostu kompetencji nauczycieli w zakresie wdrożenia i realizacji Innowacyjnej Strategii Kształcenia przedsiębiorczości opartej na Otwartej Platformie Edukacyjnej, ma istotny wpływ na rozwiązanie problemów zdiagnozowanych przez Beneficjenta w obszarze marginalizowania przedmiotu w szkołach ponadgimnazjalnych. Nauczyciele uczestniczący w projekcie mogą pełnić funkcję ambasadorów Innowacyjnej Strategii Kształcenia przedsiębiorczości, szczególnie w fazie

upowszechniania produktu w 4,5 tys. szkół – co zostało zaplanowane w ramach projektu. Nie mniej ważny jest także rezultat dotyczący wzrostu świadomości wśród uczniów biorących udział w projekcie na temat znaczenia dalszego kształcenia na kierunkach o kluczowym znaczeniu dla gospodarki oraz wzrost niezbędnych umiejętności w zakresie prowadzenia przedsiębiorstwa.

3.3.4. Stosunek poniesionych nakładów do osiągniętych rezultatów

Zgodnie z umową o dofinansowanie projektu UDA.POKL.03.03.04-00-062/10-00 z dnia 09.11.2010r., Beneficjent, na realizację projektu pt. „Krok w przedsiębiorczość” zaplanował środki w łącznej wysokości 2 806 570,00 zł. W wymiarze testowania, odbiorcami projektu (w tym wypracowanego produktu), było 30 szkół ponadgimnazjalnych, co oznacza, iż koszt jednostkowy na 1 szkołę wyniósł 93 552,33 zł. Jednocześnie Beneficjent zaplanował, iż w wymiarze testowania, użytkownikami projektu (w tym wypracowanego produktu) będzie 300 uczniów szkół ponadgimnazjalnych i 30 nauczycieli tych szkół, co w rezultacie kształtuje koszt na jednego użytkownika na poziomie 8 504,75 zł.

W rzeczywistym wymiarze testowania, użytkownikami projektu było 318 uczniów szkół ponadgimnazjalnych i 30 nauczycieli tych szkół, co przełożyło się na koszt 8 064,86 zł na jednego użytkownika.

Biorąc pod uwagę powyższe, można stwierdzić iż koszt jednostkowy na jednego odbiorcę projektu jak i użytkownika, jest dosyć wysoki. Z drugiej strony należy wziąć pod uwagę fakt, iż wysoki koszt na jednego odbiorcę i użytkownika projektu jest podyktowany specyfiką projektów testujących, gdzie testowane rozwiązanie odbywa się na małej populacji, a to generuje wysoki koszt jednostkowy.

Dla prawidłowego oszacowania kosztu jednostkowego odbiorcy projektu, należy przyjąć populację na której projekt będzie upowszechniony, po uprzedniej pozytywnej walidacji. Z informacji zawartej we wniosku o dofinansowanie projektu wynika, iż Beneficjent zamierza upowszechnić wypracowany produkt w 4,5 tys. szkołach, co przekłada się na koszt jednostkowy w wysokości 623,68 zł, który to koszt można uznać za dosyć niski, jak na Innowacyjną Strategię Kształcenia przedsiębiorczości opartą na wirtualnej platformie edukacyjnej OPE, biorąc pod uwagę jej efektywność, skuteczność oraz multimedialny charakter.

3.3.5. Osiągnięte rezultaty i produkty w stosunku na harmonogramu realizacji projektu

Przeprowadzona analiza harmonogramu i stopień osiągniętych wskaźników pozwala stwierdzić, że projekt jest realizowany zgodnie z harmonogramem realizacji projektu. Część wskaźników zostało osiągniętych z niewielkim opóźnieniem, nie mającym większego wpływu na realizację projektu.

Opóźnienia dotyczyły procesu rekrutacji uczestników końcowych projektu – nauczycieli, opiekunów grup wykorzystujący produkt podczas zajęć z przedsiębiorczości w ramach projektu i wynikało z dostosowania procesu rekrutacji do kalendarza roku szkolnego.

3.3.6. Podsumowanie

Realizowany przez Beneficjenta projekt pt. „Krok w przedsiębiorczość”, przyczyni się do realizacji wskaźnika Działania 3.4 określonego w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki.

Stopień osiągnięcia wskaźników produktu oraz rezultatów zgodny jest z zaplanowaną ścieżką rozwoju projektu i odzwierciedla bieżący etap jego realizacji.

Wartości osiągniętych wskaźników w stosunku do harmonogramu pozwala stwierdzić, iż projekt jest realizowany zgodnie z harmonogramem realizacji projektu.

Wnioskodawca, na realizację projektu, zaplanował w budżecie środki w wysokości 2 806 570,00 zł, co przekłada się 93 552,33 zł na jedną szkołę biorącą udział w projekcie w fazie testowania. Jednak biorąc po uwagę fazę upowszechnienia projektu, która zaplanowana jest wśród 4,5 tys. szkół, jednostkowy koszt przypadający na szkołę wynosi 623,68 zł, co jest kosztem bardzo niskim w porównaniu do produktu o podobnym charakterze, który miałby być wytworzony indywidualnie dla danej szkoły lub licencjonowany komercyjnie.

3.4. Skuteczność zaproponowanych działań upowszechniających i włączających do głównego nurtu polityki oświatowej

3.4.1. Skuteczności zaproponowanych działań upowszechniających

Beneficjent w ramach działań upowszechniających projekt oraz kluczowy jego produkt zaplanował:

- organizację konferencji metodycznych dla nauczycieli, metodyków oraz przedstawicieli kuratoriów oświaty, dyrekcji szkół oraz pozostałych pracowników oświaty,
- organizację ogólnopolskich warsztatów metodycznych przedstawiających możliwości

realizacji zajęć w oparciu o produkt wypracowany w projekcie - Innowacyjną Strategię Kształcenia opartą na Otwartej Platformie Edukacyjnej, przeznaczonych dla doradców metodycznych, nauczycieli przedsiębiorczości, matematyki oraz informatyki,

- przygotowanie płyt CD z materiałami dla uczestników ww. warsztatów,
- przygotowanie 3 artykułów na temat wykorzystywania nowych metod prowadzenia zajęć edukacyjnych i opublikowanie ich w ogólnopolskich czasopismach edukacyjnych,
- opublikowanie materiałów metodycznych na stronie internetowej projektu,
- rozesłanie materiałów wypracowanych w ramach projektu do wszystkich kuratoriów oświaty oraz szkół ponadgimnazjalnych,
- przeprowadzenie działań kampanii świadomościowej dla młodzieży (z wykorzystaniem popularnych wśród młodzieży narzędzi np. portali społecznościowych),
- opublikowanie artykułów w serii wydawniczej „Przedsiębiorczość-Edukacja”, dostępnej w formie drukowanej oraz w wersji elektronicznej w Pedagogicznej Bibliotece Cyfrowej Uniwersytetu Pedagogicznej w Krakowie,
- opublikowanie artykułów na stronach internetowych Partnerów projektu.

Analiza zaplanowanych działań upowszechniających rezultaty projektu, którego podstawowym produktem jest Innowacyjna Strategia Kształcenia oparta na Otwartej Platformie Edukacyjnej pozwala stwierdzić, iż zaproponowane działania są właściwe. Beneficjent przeprowadzając działania upowszechniające, zamierza wykorzystać wszystkie istotne kanały informacji, pozwalające zmaksymalizować przekaz informacji na temat innowacyjnej roli programu i narzędzia dydaktycznego, jakim jest Innowacyjna Strategia Kształcenia. Istotną cechą działań upowszechniających są zaplanowane warsztaty metodyczne przedstawiające możliwości realizacji zajęć w oparciu o produkt wypracowany w projekcie, a skierowane do doradców metodycznych, nauczycieli przedsiębiorczości, matematyki oraz informatyki, gdyż właśnie ta grupa odbiorców stanowi bezpośrednich interesariuszy projektu. Należy też zauważyć, iż Lider projektu – Wydawnictwo edukacyjne Nowa Era sp. z o.o., celem umożliwienia szerokiej dystrybucji informacji o projekcie i jego produkcie, w ramach upowszechnienia, zamierza wykorzystać własną bazę danych zawierającą kontakt mailowy z grupą ponad 30 000 nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych, w tym z 8000 nauczycieli przedsiębiorczości, matematyki, informatyki, będących potencjalnie głównymi odbiorcami produktu.

3.4.2. Ocena skuteczności zaproponowanych działań włączających do głównego nurtu polityki oświatowej

Beneficjent w ramach działań włączających do głównego nurtu polityki oświatowej zaplanował:

- przeprowadzenie konferencji metodycznej dla nauczycieli, dyrekcji szkół, samorządowców, doradców metodycznych, łącznie dla 150 osób, podczas której każdy uczestnik otrzyma materiały w formie elektronicznej,
- zorganizowanie warsztatów metodycznych dla 150 nauczycieli, doradców, dyrekcji szkół w oparciu o materiały projektowe podczas których każdy uczestnik otrzyma materiały w formie elektronicznej,
- przesłanie do wszystkich kuratoriów oświaty i ich oddziałów terenowych materiałów metodycznych wypracowanych w projekcie,
- opublikowanie 3 artykułów informujących o projekcie w czasopismach edukacyjnych tj. „Głosie Nauczycielskim”, „Gazecie Szkolnej”, „Edufaktach”,
- zorganizowanie 2 akcji mailingowych obejmujących 8 tys. nauczycieli i 10 tys. szkół ponadgimnazjalnych (z informacją o projekcie i produkcie, linkiem do strony projektu oraz możliwością pobrania materiałów metodycznych),
- przeprowadzenie 80 warsztatów (w każdym województwie po 5) dla nauczycieli promujących funkcjonowanie produktu w dobie reformy programowej 2012 - łącznie dla 1600 nauczycieli przy zakładanej frekwencji 20 os./warsztat.

Zaplanowane powyżej działania włączające do głównego nurtu polityki oświatowej są poprawne. Pozwolą one na zaprezentowanie funkcjonalności Innowacyjnej Strategii Kształcenia opartej na prowadzeniu własnej, wirtualnej firmy z wykorzystaniem OPE. Pozwolą przekazać uczestnikom konferencji i warsztatów, a także odbiorcom z list mailingowych informacje o tym jak skutecznie wykorzystywać produkt finalny, jakie są jego zalety, jak produkt wpłynie na funkcjonowanie uczniów i absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w gospodarce opartej na wiedzy, a to pozwoli na przekonanie młodych ludzi do aktywnego udziału w życiu społeczno-gospodarczym, co powinno przełożyć się na poprawę funkcjonowania młodych ludzi na rynku pracy, także w ramach prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Należy zwrócić także uwagę na fakt, że włączenie Innowacyjnej Strategii Kształcenia przedsiębiorczości do systemu edukacji na etapie szkoły ponadgimnazjalnej, może mieć kluczowe znaczenie dla wyboru dalszej drogi kształcenia lub kariery zawodowej uczniów i absolwentów szkół ponadgimnazjalnych. Działania włączające do głównego nurtu polityki edukacji,

jak pokazują wyżej wymienione działania, realizowane są na wielu płaszczyznach, zarówno w trakcie trwania projektu, jak i po jego zakończeniu. W realizacji działań włączających wykorzystane jest doświadczenie Lidera i Partnerów zarówno w edukacji, jak i w realizacji zadań marketingowych i promocyjnych. O trwałości działań włączających, świadczy deklaracja Beneficjenta zawarta w Strategii wdrażania projektu, która mówi, iż Beneficjent zobowiązuje się do utrzymania adresu strony internetowej projektu (www.krokwprzedsiębiorczosc.pl) wraz z serwerem na którym umieszczona jest Innowacyjna Strategia Kształcenia przez co najmniej przez 5 lat po jego zakończeniu.

3.4.3. Podsumowanie

Zaproponowane przez Beneficjenta działania upowszechniające i włączających do głównego nurtu polityki oświatowej należy uznać za prawidłowe. Obejmują szerokie spektrum kanałów informacji i promocji do zaprezentowania projektu i głównego jego produktu – produktu finalnego jakim jest Innowacyjna Strategia Kształcenia przedsiębiorczości.

Działania mainstreamingowe przewidują włączenie produktu finalnego projektu do głównego nurtu polityki na poziomie horyzontalnym i wertykalnym. Na poziomie horyzontalnym zaplanowano działania skierowane do pracowników systemu oświaty, zarówno kadry dydaktyczno - naukowej jak i urzędników funkcjonalnych.

Na poziomie wertykalnym przewidziano głównie działania informujące – promocyjne skierowane do instytucji publicznych oraz opiniotwórczych w celu przekonania ich do włączenia produktu finalnego do realizacji w ramach zajęć z przedmiotów: podstawy przedsiębiorczości i/lub ekonomia w praktyce, jako rozwiązania systemowego.

3.5. Rekomendacje dotyczące dalszej realizacji projektu

Na podstawie przeprowadzonego badania ewaluacyjnego projektu pt. „Krok w przedsiębiorczość”, można stwierdzić, iż wszystkie wnioski z badania mają charakter pozytywny, w związku z czym nie ma istniejącej konieczności zastosowania dodatkowych działań usprawniających realizację projektu.

3.5.1. Użyteczność rezultatów i produktów osiągniętych w ramach projektu

Wszystkie produkty i rezultaty projektu wypracowane w badanym okresie, były niezbędne do realizacji projektu i stanowią integralną część zbioru wszystkich zaplanowanych produktów oraz rezultatów planowanych do osiągnięcia przez Wnioskodawcę.

3.5.2. Użyteczność wypracowanych rozwiązań w wyniku osiągniętych rezultatów i produktów

Wypracowane w ramach projektu rozwiązanie w postaci Innowacyjnej Strategii Kształcenia cechuje wysoka użyteczność. Opinie powzięto na podstawie szczegółowej analizy ewaluacji produktu przeprowadzonej przez Wykonawcę niniejszej ewaluacji oraz osiągniętych rezultatów projektu. Wypracowane rozwiązanie jest komplementarne z szeregiem działań podjętych przez Beneficjenta, które były niezbędne i celowe do wypracowania i przetestowania produktu finalnego oraz przeprowadzenia działań upowszechniających i włączających do głównego nurtu polityki oświatowej. Użyteczność produktu potwierdzają badania ankietowe przeprowadzone na respondentach na etapie testowania produktu.

4. WNIOSKI I PODSUMOWANIE BADANIA

Ogólna ocena wyniku badania ewaluacyjnego projektu innowacyjnego pt. „Krok w przedsiębiorczość” realizowanego przez Wydawnictwo Nowa Era sp. z o.o. wraz udziałem partnerów - Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie oraz Podkarpackiego Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie jest pozytywna.

System zarządzania i wdrażania projektu cechuje wysoka sprawność i skuteczność. Procesy komunikacyjne wewnątrz Zespołu zarządzającego oceniane są pozytywnie. Nie zidentyfikowano zjawiska nakładania się zakresów kompetencyjnych wśród Zespołu zarządzającego.

Zagrożenia zidentyfikowane w trakcie badania dotyczyły kwestii nieznacznych opóźnień w procesie rekrutacji uczestników końcowych projektu – nauczycieli, opiekunów grup wykorzystujących produkt podczas zajęć z przedsiębiorczości w ramach projektu, jednak nie miały one istotnego wpływu na realizację oczekiwanych produktów i rezultatów.

Działania przewidziane w projekcie pozwolą zrealizować cele wpisujące się w Priorytet III POKL i wyznaczają właściwy kierunek działań pozwalających na skuteczne i efektywne rozwiązanie problemów i przyczyn w edukacji ekonomicznej na poziomie szkół ponadgimnazjalnych.

Realizacja projektu przyczyni się również do wzrostu wskaźników określonych dla Poddziałania 3.3.4 określonych w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki, tj. liczby opracowanych i upowszechnionych innowacyjnych programów nauczania w zakresie przedsiębiorczości, przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i technicznych.

Stopień osiągnięcia pozostałych wskaźników produktu i rezultatu, monitorowanych na poziomie wniosku o dofinansowanie, jest zgodny z zaplanowaną ścieżką rozwoju projektu i odzwierciedla końcową fazę jego realizacji, jednocześnie stopień realizacji rezultatów miękkich został osiągnięty powyżej wartości zakładanych.

Nakłady finansowe na realizację projektu, w stosunku jednostkowym na szkołę wynoszą 93 552,33 zł w fazie testowania. Jednak biorąc po uwagę fazę upowszechnienia projektu, która zaplanowana jest wśród 4,5 tys. szkół, jednostkowy koszt przypadający na szkołę wyniesie 623,68 zł, co jest kosztem bardzo niskim w porównaniu do produktu o podobnym charakterze na rynku komercyjnym.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę, iż projekt nie jest jeszcze zakończony oraz całkowicie rozliczony, a to z kolei oznacza, iż rzeczywiste poniesione koszty w wyniku wygenerowanych oszczędności, mogą być niższe niż zaplanowane w budżecie projektu. Wypracowane w ramach

projektu produkty i rezultaty są niezbędne do jego realizacji, a ich użyteczność została już potwierdzona w fazie testowania i opisana w ewaluacji produktu.

*Raport opracował zespół ewaluacyjny pod
kierownictwem dr inż. Witolda Witowskiego*

Warszawa, dnia 29 listopada 2012 r.